

Ohrozíme novým zákonom o štátnej službe ústavnú rovnováhu?

Parlament prijal dňa 6. decembra 2016 nový zákon o štátnej službe.ⁱ Jeho finálna podoba však v porovnaní s vládou schváleným znením priniesla **neprimerané zvýhodnenie Kancelárie NR SR oproti ostatným zákonom zriadeným kanceláriám**. Ako v tomto texte ukážeme, to čo možno znie na prvé počutie bezvýznamne, v skutočnosti prináša dva zásadné problémy. Po prvé, ako aj argumentuje prezident Andrej Kiska pri vrátení prijatého zákona do parlamentu, zvýhodnenie postavenia Kancelárie NR SR negatívne vplyva na ústavnú rovnováhu v štáte. Po druhé, výnimky pre Kanceláriu NR SR sú v priamom rozpore s pôvodným zámerom zákona zabezpečiť prostredníctvom gestorskej činnosti úradu vlády správny výklad nového zákona, ako aj jeho jednotnú implementáciu v praxi.

1. Vrátenie zákona do parlamentu

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska ešte pred Vianocami vrátil do Národnej rady SR novoprijatý zákon o štátnej službe. Podľa prezidenta totiž došlo schválením doplňujúcich a pozmeňujúcich návrhov zo spoločnej správy výborov národnej rady (tlač 244a)ⁱⁱ v druhom čítaní k niekoľkým zásadným zmenám oproti vládnemu návrhu zákona, ktorými sa **narušila vyváženosť postavenia niektorých zákonom zriadených kancelárií**.ⁱⁱⁱ

Schválením zmien sa skutočne naštrbila doterajšia rovnováha medzi kanceláriami, a to tým, že sa **vo viacerých prípadoch zvýhodnilo postavenie Kancelárie NR SR**. Konkrétne sa to týka oblastí ako:

- kontrola dodržiavania zákona o štátnej službe,
- ustanovenie podrobností o výberových konaniach,
- platové tarify štátnych zamestnancov.

1.1. Čo sa zmenilo?

Na základe vládou schváleného paragrafového znenia bol vykonávaním kontroly dodržiavania zákona o štátnej službe, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a služobných predpisov zákona poverený úrad vlády. Schválením doplňujúceho a pozmeňujúceho návrhu sa však stanovila výnimka a namiesto úradu vlády má kontrolu „*v služobnom úrade, ktorým je kancelária národnej rady vykonáva(t) tento služobný úrad*“.^{iv}

Podľa § 46 zákona o štátnej službe mal rovnako úrad vlády vykonávacím právnym predpisom všeobecne ustanoviť podrobnosti o výberových konaniach. Doplňujúcim a pozmeňujúcim návrhom sa však opäť iba v prípade Kancelárie NR SR určilo, že „*si ustanoví podrobnosti o výberových konaniach v služobnom predpise (sama)*“.^v

Parlamentom prijatý zákon ustanovuje aj nové platové tarify štátnych zamestnancov. Ako upozornil prezident aj tu okrem zavedenia 20% zvýšenia taríf u štátnych zamestnancov v služobnom úrade, ktorým je úrad vlády,^{vi} došlo doplňujúcim a pozmeňujúcim návrhom k zvýšeniu taríf aj v prípade štátnych zamestnancov pôsobiacich v Kancelárii NR SR. Zdôrazňujeme, že sa táto zmena opäť týka výlučne Kancelárie NR SR (viď porovnanie v tabuľke č. 1).^{vii}

Tabuľka č. 1: Platové tarify štátnych zamestnancov (v eurách mesačne)

Platová trieda	Kancelária prezidenta SR	Kancelária Ústavného súdu SR	Najvyšší kontrolný úrad SR	Kancelária NR SR	Kancelária verejného ochrancu práv SR
1.	471,00	471,00	/	503,50	471,00
2.	499,50	499,50	/	547,50	499,50
3.	545,00	545,00	545,00	649,00	545,00
4.	583,00	583,00	583,00	688,00	583,00
5.	694,50	694,50	694,50	775,00	694,50
6.	745,00	745,00	745,00	830,00	745,00
7.	834,00	834,00	834,00	942,00	834,00
8.	992,00	992,00	992,00	1 071,00	992,00
9.	1 145,50	1 145,50	1 145,50	1 219,00	1 145,50

Schválené zmeny skutočne narušajú vyváženosť postavenia niektorých zákonom zriadených kancelárií a tým môžu v praxi negatívne vplývať na ústavnú rovnováhu v štáte. Ústavná rovnováha môže byť totiž naštartená nielen priamou činnosťou „vetiev moci“, ale aj **uzákonením nerovnakých predpokladov pre výkon štátnej služby** v útvaroch (kanceláriách), ktoré sú nevyhnutné na riadny výkon ústavných právomocí ich orgánov alebo činiteľov. Ako aj vo svojom odôvodnení uvádza prezident *„nezávislosť, rozdelenie moci a vzájomná kontrola nie sú dané len spôsobom vymenovania, kompetenciami či systémovým usporiadaním, ale aj zabezpečením reálnej materiálnej nezávislosti, prostredníctvom dostatočného množstva prostriedkov na výkon svojich kompetencií a výberu personálneho aparátu“*.^{viii}

1.2. Rovní a rovnejší?

Všetky uvedené zmeny boli zdôvodnené predovšetkým špecifickými činnosťami (odborné, organizačné a technické úlohy), ktoré vykonávajú štátni zamestnanci Kancelárie NR SR pri plnení svojich povinností. Tu je však potrebné podotknúť, že v realite **obdobne špecifické úlohy plnia aj štátni zamestnanci iných kancelárií ústavných orgánov** (napr. Kancelárie

Ústavného súdu SR), pričom sa na túto skutočnosť v doplňujúcich a pozmeňujúcich návrhoch neprihliadalo. Zvýhodnené postavenie Kancelárie NR SR teda skutočne nemožno považovať za opodstatnené.

2. Úrad vlády ako gestor zákona?

Pôvodným zámerom zákona bolo prostredníctvom úradu vlády **zabezpečiť rovnakú aplikáciu zákona na všetkých úrovniach**. Alebo inak, vďaka jasnému a jednotnému výkladu malo dôjsť k **správnemu a účinnému pretaveniu zákona do praxe**.

Ako aj implicitne z uvedeného vychádza, úrad vlády mal mať gestorské a nie mocenské právomoci. Nakoľko však boli tieto kompetencie vo vzťahu ku Kancelárií NR SR doplňujúcimi a pozmeňujúcimi návrhmi zrušené, celá logika gestorskej funkcie bola oslabená.

Poslancom odporúčame, aby pri opätovnom prerokovaní schválili zákon s prezidentom navrhovanými zmenami a zabránili tak zbytočnému a neodôvodnenému naštarteniu ústavnej rovnováhy prostredníctvom nerovného postavenia kancelárií, ako aj podkopaniu zásadnej gestorskej funkcie úradu vlády.

ⁱ Pre viac informácií vid': <http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=433455>

ⁱⁱ Pre viac informácií vid': <http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=432727>

ⁱⁱⁱ Pre viac informácií vid': <http://bit.ly/2jIEHqU>

^{iv} Pre viac informácií vid': <http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=433455>

^v Pre viac informácií vid': <http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=433455>

^{vi} Zamestnanci, ktorí plnia úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti vlády.

^{vii} Pre viac informácií vid': <http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=432727>

^{viii} Pre viac informácií vid': <http://bit.ly/2jIEHqU>